

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

«Затверджено»
Голова спеціальної комісії
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

« 13 » _____ проф. І. Я. Коцан
2019 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»,
«МАГІСТР», ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 – «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
(освітньо-професійна програма – «Міжнародні відносини»)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного іспиту на здобуття ступеня «Магістр» із спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії» (за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини») для вступників, яким надане таке право згідно Правил прийому, має на меті виявити знання, уміння і навички студентів з ряду загальноосвітніх та спеціальних дисциплін, вивчення яких передбачене навчальним планом.

Вступник повинен знати: поняття та сутність міжнародних відносин, концепції теорії міжнародних відносин, зміст основних категорій, методи та методика аналізу міжнародних відносин, суб'єкти міжнародних відносин, їх цілі і засоби діяльності, типи, види та форми міжнародних відносин, основні етапи розвитку міжнародних відносин; характерні риси міжнародно-політичних проблем різних часів та регіонів; особливості становлення та розвитку зовнішньополітичного курсу країн Європи, Азії, Африки, Північної і Латинської Америки та незалежної України.

Вступник повинен вміти: показати уміння і навички застосування отриманих знань для вирішення практичних і теоретичних завдань, пов'язаних із здійсненням зовнішньополітичного курсу Української держави; узагальнювати та аналізувати отриману інформацію про міжнародні події; аргументувати свою точку зору щодо дискусійних проблем розвитку міжнародних відносин.

До програми вступного іспиту включено ряд дисциплін, зокрема: Теорія міжнародних відносин, Історія міжнародних відносин, Міжнародні відносини і світова політика, Зовнішня політика країн світу.

Теорія міжнародних відносин

Поняття і критерії міжнародних відносин. Витоки теорії міжнародних відносин. Сучасні теорії міжнародних відносин. Методи дослідження у міжнародних відносинах. Міжнародна система. Типи і структура міжнародних систем.

Учасники міжнародних відносин. Держава як основний суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні організації як суб'єкт міжнародних відносин. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародних відносин. Цілі і засоби суб'єктів міжнародних відносин. Зовнішня політика: суть поняття, чинники, цілі і засоби реалізації зовнішньої політики.

Інструменти світової політики. Сутність і параметри сили. Співвідношення понять “сила” і “могутність”. Дипломатія як інструмент міжнародної політики. Основні форми дипломатичної діяльності. Міжнародна пропаганда: сутність, призначення, напрями, типологія.

Конфлікти у міжнародних відносинах: сутність і структура. Типологія конфліктів. Стратегія і тактика поведінки у конфлікті. Основні шляхи врегулювання конфліктів.

Сутність, параметри, рівні і види безпеки. Міжнародна безпека. Колективна

безпека. Національна безпека. Основні загрози міжнародній безпеці. Шляхи відвернення загроз і небезпек. Проблема правого регулювання міжнародних відносин. Проблема моралі в міжнародних відносинах.

Зміст і форми міжнародного співробітництва. Двосторонні відносини. Багатосторонні відносини. Колективні відносини. Міжнародний порядок: поняття, історичні типи, особливості сучасного стану. Світовий порядок. Основні тенденції розвитку сучасної світової системи. Геополітичні моделі сучасної світової системи.

Історія міжнародних відносин

(від найдавніших часів до Першої світової війни)

Зовнішня політика Давнього Єгипту. Давнє царство. Середнє царство. Завоювання гіксов. Нове царство або Єгипетська імперія. Пізній період. Давньоєгипетська дипломатія. Міжнародні відносини і дипломатія Стародавнього Сходу: Міжнародні відносини і дипломатія в давньому Дворіччі. Завоювання асирійських царів.

Особливості зовнішньої політики Фінікії. Вавилонія. Перська держава. Завоювання Ахеменідів. Зовнішня політика і міжнародні відносини в Східній та Південно-Східній Азії: Зовнішня політика і дипломатія Давнього Китаю. Зовнішня політика і дипломатія Давньої Індії.

Міжнародні відносини і зовнішня політика в Стародавній Греції. Грецька колонізація: причини, напрямки, наслідки. Греко-перські війни та їх наслідки. Пелопоннеська війна та її наслідки. Піднесення Македонії за Філіпа II. Завоювання Олександра Македонського. Основні форми зовнішньополітичних зв'язків у Стародавній Греції: проксенія, амфіктіонія, симахія.

Зовнішня політика Давнього Риму. Зовнішня політика періоду республіки. Пунічні війни. Римська експансія і утворення нових провінцій. Зовнішня політика періоду імперії. Поділ та падіння імперії.

Зовнішня політика в часи раннього середньовіччя. Велике переселення народів та розселення варварів на території колишньої римської імперії. Франкська держава та її зовнішня політика. Карл Мартел та його реформа. Карл Великий та його зовнішня політика. Утворення арабської держави та її перші завоювання. Зовнішня політика Арабського халіфату в VII–X ст. Зовнішньополітична діяльність норманів. Вільгельм Нормандський та завоювання Англії.

Зовнішня політика Візантійської імперії. Періодизація Візантійської історії. Загальні риси зовнішньої політики та дипломатії Константинополя. Ранньовізантійський період. Юстиніан та його зовнішня політика. Середньовізантійський період. Македонська династія, Василій II Болгароборець. Комніни. Пізньовізантійський період. Падіння Константинополя та його наслідки.

Міжнародні відносини та зовнішня політика періоду розвинутого середньовіччя. Зовнішня політика Німецької держави у X–XIII століттях. Зовнішня політика італійських держав у період середньовіччя. Хрестові походи на Святу землю в XI–XII століттях: причини, хід і наслідки. Особливості Четвертого хрестового походу. Зовнішньополітична діяльність чернечо-лицарських орденів:

тамплієри, Мальтійський, Тевтонський, Лівонський ордени.

Міжнародні відносини в пізньому середньовіччі. Столітня війна. Монгольські завоювання в Азії та Європі. Золота Орда. Чингісхан. Турки-османи та їхні завоювання. Зовнішня політика Мехмеда II. Наслідки турецьких завоювань. Грюнвальдська битва та її роль в розвитку Польської держави. Гуситські війни (1419–1434). Реконкіста: хід та наслідки.

Міжнародні відносини в період початку Нового часу. Нові погляди на політику і міждержавні відносини в працях Н. Макіавеллі, Т. Гобса, Дж. Локка, Б. Спінози, Г. Гроція. Завойовницькі війни Османської імперії за правління Сулеймана Кануні. Зовнішня політика Російської держави в кінці XV ст. Іван III. Лівонська війна. Великі географічні відкриття: причини і передумови. Наслідки Великих географічних відкриттів, "революція цін". Перші колоніальні імперії. Особливості колоніальної політики португальців та іспанців. Тордесільяський мир. Зовнішня політика Іспанії: Карл II та його наступники. Італійські війни. Нідерландська революція. Зовнішня політика Рішельє. Піднесення Франції.

Тридцятилітня війн.: Передумови та причини Тридцятилітньої війни. Періодизація Тридцятилітньої війни. Перший чеський період: основні події та підсумки. Другий – датський період. Діяльність Альбрехта Валленштейна, його тактика ведення війни. Завершення датського періоду – мир у Любеку. Піднесення Валленштейна та його відставка. Основні підсумки другого періоду. Едикт Реституції та його наслідки. Шведський період. Густав II Адольф, його реформи та наслідки. Загальна характеристика шведської армії. Четвертий – франко-шведський період. Вестфальська конференція. Тактика сторін на переговорах. Вестфальський мир та його основні наслідки.

Міжнародні конфлікти після завершення Тридцятилітньої війни. Піренейський мир між Францією та Іспанією: умови та наслідки. Деволуційна війна. Аахенський конгрес. Війна за іспанську спадщину. Основні умови Утрехтського та Раштатського мирних договорів. Асьєнто. Основні підсумки Війни за іспанську спадщину.

Міжнародні відносини XVIII – поч. XIX ст. Північна війна. Зовнішня політика Петра I. Ніштадтський мирний договір. Прагматична санкція та Війна за австрійський спадок. Семирічна війна: причини, хід та результати. Війна за незалежність північноамериканських колоній: причини, основні етапи, наслідки.

Наполеонівські війни в Європі у 1799–1815 рр. Континентальна блокада. Учасники Віденського конгресу та їх цілі. Постать Ш. М. Талейрана. Основні рішення Віденського конгресу. Визвольна війна латиноамериканських колоній проти іспанського панування в 1810–1815 рр. Утворення незалежних держав Латинської Америки. Симон Болівар. Розширення територій США впродовж кін. XVIII – поч. XIX ст. форми та методи зовнішньої політики США. Доктрина Монро.

Міжнародні відносини др. пол. XIX ст. Взяття під контроль Панамського каналу США. Іспано-американська війна та поширення впливу на Кубі та Філіппінах. Доктрина Хей. Політика "блискучої ізоляції" Великобританії. Бенджамін Дізраелі та його зовнішньополітичний курс. Взяття під контроль Великобританією Суецького каналу. Колоніальна політика Великобританії.

Два варіанти об'єднання Німеччини. Отто фон Бісмарк і його зовнішня

політика. Основні етапи об'єднання Німеччини. Німецька імперія та її зовнішня політика. Шляхи об'єднання Італії. К. Кавур. Основні етапи об'єднання Італії. Дж. Гарібальді та його похід. Утворення Італійського королівства та характер зовнішньої політики цієї держави в кін. XIX – на поч. XX ст.

Російсько-турецька війна 1853–1856 рр. Паризький договір та його умови. Реформи Олександра II – причини, суть та наслідки. Російсько-турецька війна 1877–1878 рр. Сан-Стефанський мир та Берлінський конгрес. Рішення Берлінського конгресу. Зовнішня політика Росії на поч. XX ст. Російсько-Японська війна. "Відкриття" Китаю та нерівноправні угоди з західними державами. "Відкриття" Японії і нерівноправні угоди Японії з Росією, США та західноєвропейськими країнами. Доба "Мейдзі" в Японії. Зовнішня політика реформованої Японії. Англо-японська угода. Територіальні загарбання Японії в кін. XIX. Війни за перерозподіл світу. Союз трьох імператорів.

Міжнародні відносини і світова політика

(XX ст. - поч. XXI ст.)

Передумови формування військово-політичних угруповань у Європі в кінці XIX – поч. XX ст. Особливості міжнародних відносин в період Першої світової війни. Репараційна проблема у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду. Основні конференції міжвоєнного періоду, їх основні рішення.

Утворення вогнища Другої світової війни в Європі і на Далекому Сході. Особливості міжнародних відносин в період Другої світової війни. Основні конференції періоду Другої світової війни, їх основні рішення. Геополітичні наслідки Другої світової війни.

Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин. Причини та передумови виникнення холодної війни. Становлення блокового протистояння. Німецька проблема в період холодної війни. Деколонізаційні процеси. Основні етапи (хвилі) деколонізації. Загальноєвропейський процес та його роль у завершенні епохи блокового протистояння. Основні конфлікти періоду холодної війни. Переговори з роззброєння у 80-х роках XX ст. Трансформація політичної системи і зміна зовнішньополітичного курсу країн Центрально-Східної Європи. Ретроспективний аналіз стану радянсько-американських відносин в період холодної війни

Основні тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин. Геополітична структура сучасного світу. Основні центри сили. Геоенкономічна структура сучасного світу. Глобалізація світу як тенденція розвитку сучасної системи міжнародних відносин. Інтеграція і демократизація світу як тенденція розвитку сучасної системи міжнародних відносин. Параметри сучасної міжнародної безпеки. Сучасні конфлікти.

Європа в системі сучасних міжнародних відносин. Геополітична ситуація в Європі. Особливості сучасних інтеграційних процесів. Спільна зовнішня політика і політика безпеки ЄС. Формування європейської системи безпеки. Основні загрози та шляхи їх відвернення. Сучасні конфлікти у Європі.

Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході на рубежі XX-XXI ст. Геополітична ситуація на Близькому Сході. Ізраїльсько-палестинський конфлікт: сучасний стан та шляхи врегулювання. Курдська проблема в сучасних

міжнародних відносинах. Проблема Сирії. Особливості інтеграційних процесів на Близькому Сході.

Міжнародні відносини в Центральній Азії на рубежі ХХ-ХХІ ст. Геополітична ситуація в регіоні. Особливості інтеграційних процесів в Центральній Азії. Конфлікти в регіоні.

Міжнародні відносини в Південній і Південно-Східній Азії на рубежі ХХ-ХХІ ст. Індонезійський конфлікт: сучасний стан та шляхи врегулювання. Перспективи діяльності АСЕАН. Основні конфлікти в Південно-Східній Азії.

Зовнішньополітичні процеси в СНД. Особливості інтеграційних процесів на пострадянському просторі. Формування системи безпеки в регіоні.

Африка як регіон геостратегічної периферії на сучасному етапі. Геополітична ситуація в Африці. Особливості інтеграційних процесів в Африці. Африка регіон конфліктів. Проблеми формування африканської системи безпеки.

Латинська Америка в сучасних міжнародних відносинах. Геополітична ситуація в регіоні. Особливості інтеграційних процесів в Латинській Америці. Особливості Латиноамериканських конфліктів. Проблеми формування латиноамериканської системи безпеки.

Зовнішня політика країн регіонів

Зовнішня політика країн Західної Європи. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС на сучасному етапі. Військово-політичне співробітництво країн Західної Європи на сучасному етапі. Специфічні риси зовнішньої політики Великобританії на сучасному етапі. Зовнішньополітичний курс Німеччини у ХХІ ст. Особливості сучасного зовнішньополітичного курсу Франції.

Зовнішня політика країн ЦСЄ і ПСЄ. Сучасна зовнішня політика Литви. Зовнішня політика Чехії на сучасному етапі. Зовнішня політика Угорщини на сучасному етапі. Зовнішня політика Румунії на сучасному етапі. Східний вектор зовнішньої політики Польщі у ХХІ ст.

Зовнішня політика країн Північної Америки. Ключові засади зовнішньої політики Канади на сучасному етапі. Формування глобального бачення зовнішньополітичних інтересів США на сучасному етапі. Імперативи сучасного зовнішньополітичного курсу Мексики.

Зовнішня політика Росії та країн СНД. Зовнішня політика Російської Федерації в Кавказькому регіоні на сучасному етапі. Сучасні російсько-українські зовнішньополітичні відносини. Зовнішньополітичні зв'язки Росії з країнами ЄС. Східний вектор зовнішньої політики Молдови. Основні напрямки сучасної зовнішньої політики Республіки Білорусь. Напрями сучасної зовнішньої політики Азербайджану. Зовнішньополітична діяльність Казахстану на сучасному етапі.

Зовнішня політика країн Азії. Зовнішньополітичні пріоритети Японії у ХХІ столітті. Основні напрями та тенденції сучасної зовнішньої політики Китаю. Ядерний фактор у зовнішньополітичній діяльності держав корейського півострова. Вектори сучасної зовнішньої політики Ірану. Зовнішня політика Туреччини на сучасному етапі. Зовнішньополітична діяльність держави Ізраїль на сучасному етапі.

Геополітична стратегія України на початку ХХІ ст. Проблеми та перспективи формування міжнародного іміджу України. Енергетична проблема у зовнішній політиці України. Основні проблеми національної безпеки України та механізм її гарантування.

Стан, проблеми та перспективи розвитку сучасних українсько-російських відносин. Українсько-американські відносини на сучасному етапі: стан, проблеми і перспективи розвитку. Сучасний стан, проблеми та перспективи співробітництва України з ЄС. Ключові інтереси України щодо країн Західної Європи. Місце країн Центральної та Східної Європи в системі зовнішньополітичних інтересів України.

Стратегічні інтереси України на Близькому Сході. Потенціал співробітництва України з країнами Центральної Азії. Основні принципи та форми розбудови відносин України з країнами Південної і Південно-Східної Азії. Національні інтереси України на африканському континенті. Місце країн Латинської Америки в системі зовнішньополітичних інтересів України.

Проблеми та перспективи відносин України з Радою Європи. Наслідки вступу України до СОТ. Проблеми та перспективи співробітництва України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями. Проблеми та перспективи відносин України з ОБСЄ. Співробітництво України в рамках ОЧЕС. Проблеми та перспективи відносин України з НАТО.

Література

Теорія міжнародних відносин

1. Блищенко І.П. Мировая политика и международное право / Блищенко И.П., Солнцева М.М. – М.: Междунар. отношения, 1991. – 160 с.
2. Введение в теорию международных отношений и анализ внешней политики: Учеб. пособи /Н.А. Ломагин и др. – С.Пб.: «Издательский дом «Сентябрь», 2001. – 166 с.
3. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин: Курс лекцій: Навч. Посібн / А. Камінський. – Л.: Світ, 1995. – 144 с.
4. Коппель О.А. Міжнародні системи. Світова політика: Навч. посібн. / Коппель О.А., Пархомчук О.С. – К.: ФАДА; ЛТД, 2001. – 224 с.
5. Ланцов С.А. Мировая политика и международные отношения: Конспект лекций / С. Ланцов. – Спб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000. – 64 с.
6. Лебедева М.М. Мировая политика: Учебник для вузов / М.М.Лебедева. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 351 с.
7. Луцишин П.В. Теорія міжнародних відносин: Навч. посібник / Луцишин П.В., Луцишин Н.П. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. – 339 с.
8. Маддісон В.В. Політологія міжнародних відносин: Навч. посібн / Маддісон В.В., Шахов В.А – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
9. Макаренко В.П. Главные идиологии современности / В.П. Макаренко. – Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 480 с.
10. Мальський М.З. Теорія міжнародних відносин: Підручник / Мальський М.З.

- Мацях М.М. – К.: Знання, 2007. – 461 с.
11. Международные отношения: социологические подходы / Под ред П.А.Цыганкова. – М.: Гардарики, 1998. – 352 с.
  12. Теория международных отношений на рубеже столетий: Пер. с англ. / Под ред К.Буса. – М.: Гардарики, 2002. – 362 с.
  13. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Учеб. пособие. / П.А. Цыганков. – М.: Гардарики, 2004. – 590 с.
  14. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: Навчальний посібник / В.Ф. Цимбалістий. - Львів: "Новий світ-2000", 2005. - 324 с.
  15. Шепелєв М.А. Теорія міжнародних відносин: Підручник / Передм. Д.В.Табачника / М.А. Шепелєв. – К.: Вища школа, 2004. – 622 с.

Історія міжнародних відносин

1. Виппер Р.Ю. История древнего мира. История средних веков. / Р.Ю. Виппер. – М.: Республика, 1994.
2. Виртуальная книга «История дипломатии» [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.diphis.ru>.
3. Бадак А.Н. Всемирная история. В 24 т. / А.Н. Бадак, Н.М. Волчек и др. – Минск: Литература, 1998.
4. Дебидур А. Дипломатическая история Европы. В 2-х т. / А. Дебидур. – М.: Международные отношения, 1995.
5. Джеймс Дж. Истоки первой мировой войны: Пер. с англ. - 2-е изд. / Джеймс Дж. – Ростов-на Дону, 1998.
6. Зінченко А.А. Історія дипломатії від давнини до початку нового часу. / А.А. Зінченко. – Вінниця: Нова книга, 2002.
7. Куропятник Г.П. История внешней политики и дипломатии США. 1867–1918. / Г.П. Куропятник. – М.: Международные отношения, 1997.
8. Зорин В.А. История дипломатии. В 3 т. / В.А. Зорин, В.С. Семенов, С.Д. Сказкин, В.М. Хвостов. – М.: Изд-во полит. л-ры, 1959.
9. Потемкин В.П. История дипломатии. В трех томах. / В.П. Потемкин. – М.: гос. изд-во полит. л-ры, 1945.
10. Голубцов Е.С. История Европы. В восьми томах. С древнейших времен до наших дней. / Е.С. Голубцова. – М.: Наука, 1988.
11. Удальцовая З.В. История средних веков. В 2 т. / З.В. Удальцовой и С.П. Карпова. – М.: Высшая школа, 1991.
12. Севостьянов Г.Н. История США. В четырех томах / Г.Н. Севостьянов. – М.: Наука, 1985.
13. Манфред А.З. История Франции. В трех томах. / А.З. Манфред. – М.: Наука, 1972.
14. Киссинджер Г. Дипломатия. / Г. Киссинджер. – М.: Международные отношения, 1997.
15. Стельмах С. Всесвітня історія: запитання і відповіді. / С. Стельмах, С. Пивовар. – К.: Femina, 1996.

Міжнародні відносини і світова політика

1. Всемираня история. Итоги первой мировой войны / А.Н.Бадак, И.Е.Войнич и др. Мн.:Харвест, М.: АСТ, 2000. - 512 с.
2. Всемираня история. Первая мировая война / А.Н.Бадак, И.Е.Войнич и др. Мн.:Харвест, М.: АСТ, 2002. - 512 с.
3. Всесвітня історія ХХ ст. 1900-1945 рр. - К.: Либідь, 2000
4. Вторая мировая война: Краткая история. - М.: Наука, 1985. -586 с.
5. Гренвилл Дж. История XX века: Люди, события, факты. / Пер. с англ. О.Суворов. - М.: Аквариум, 1999. - 895 с.
6. Даниленко В.М. Всесвітня історія: Хронологія основних подій / Даниленко В.М. Кокін С.А. - К.: Либідь, 1997. - 264 с.
7. Джонсон П. Современность: Мир с двадцатых по девяностые годы / Джонсон П. - Т. 1. - М.: Анобис: ВИЛАД, 1995. - 328 с.
8. Дюрозель Ж-Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів / Пер. з фр. Є.Марічева, Л.Погорелової, В.Чайковського / Дюрозель Ж-Б.. - К.: Основи, 1999. - 903 с.
9. Копійка В.В. Європейський Союз: заснування та етапи становлення / Копійка В.В. Шинкаренко Т.І.. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2001. – 448 с.
- 10.Коппель О.А. Міжнародні відносини ХХ ст. / Коппель О.А., Пархомчук О.С - К.: Школяр, 1999. - 255 с.
- 11.Кочетов Э.Г. Глобалистика / Э.Г. Кочетов. – М, 2002. – 328 с.
- 12.Лебедева М.М. Мировая политика / М.М. Лебедева. – М: Аспект Пресс, 2004. – 351 с.
- 13.Лундестаг Г. Восток, Запад, Север, Юг. Основные направления международной политики. 1945-1996 / Г. Лунднстаг. – М.: «Весь мир», 2002. – 360 с.
- 14.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки) / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін.– К., 1999.
- 15.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): Підручник / Л.Ф.Гайдуков. К.: Либідь, 2001. - 624 с.
- 16.Нартов Н.А. Геополитика / Н. Нартов. – М, 2003. – 345 с.
- 17.Первая мировая война: Пролог XX века / Отв. Ред. В.Л.Мальков. - М.: Наука, 1999. - 698 с.
- 18.Протопопов А.С. История международных отношений и внешней политики России: 1648-2000 / А.С. Протопопов. Учеб. для студ. вузов. - М.: Аспект-Пресс, 2003. - 344 с.
- 19.Современные международные отношения / Под ред. А.В. Торкунова. – М.: РОССПЭН, 2001. – 584 с.
- 20.Тураев В.А. Глобальные вызовы человечеству / В.А. Торкунов. – М, 2002. – 245 с.
- 21.Уткин А.И. Мировой порядок XXI века / А.И. Уткин. – М.: Алгоритм, 2001. – 456 с.
- 22.Уткин А.И. Первая мировая война / А.И. Уткин. . - М.: Алгоритм, 2001. - 590 с.

Зовнішня політика України

1. Бойко О. Історія України (запитання і відповіді) / О. Бойко. – К.: Наукова думка, 1997. – 278 с.
2. Борисенко В.Й. Курс української Історії / В. Борисенко. – К.: наукова думка, 1994. – 436 с.
3. Верстюк В.Ф. Історія України / В. Верстюк. – К.: Альтернативи, 2002. – 472 с.
4. Гальчинський А.С. Україна на перехресті геополітичних інтересів / А.С. Гальчинський. – К.: Знання України, 2002. – 180 с.
5. Грушевський М.С. Історія України-Русі. В 11 томах / М.С. Грушевський. – К.: Наукова думка, 1994. – 648 с.
6. Грушевський М.С. Хто такі українці і чого вони хочуть / М.С. Грушевський. – К.: Т-во Знання України, 1991. – 240 с.
7. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / Лотоцький С, Трохимчук С. – Львівський нац. ун-т ім І. Франка, 2002. – 192 с.
8. Нагаєвський Г. Історія української держави ХХ ст. Г. Нагаєвський. – К.: Україн. письмен., 1994. – 416 с.
9. Новітня Україна: 1991-2001. Роздуми видатних сучасників / За ред. М.Ф. Головатого, Г.В. Щокіна. – К.: МАУП, 2001. – 160 с.
10. Полонська-Василенко Н. Історія України у 2 т. Т 1 / Н. Полонська-Василенко. – К.: Либідь, 2002. – 606 с.
11. Полонська-Василенко Н. Історія України у 2 т. Т 2 / Н. Полонська-Василенко. – К.: Либідь, 2002. – 606 с.
12. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти: монографія / За ред. Ф.М. Рудича. – К.: МАУП, 2002. – 488 с.
13. Україна за роки незалежності, 1991-2003 / Керівник автор. Кол. П.І. Гайдучий. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
14. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С. Філіпенко, В.С. Гужвій та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
15. Україна у міжнародних відносинах ХХ ст. / За ред. проф. Малика Я.Й. – Львів: Світ, 2004. – 468 с.
16. Україна: утвердження незалежної держави (1991-2001) / Н.П. Барановський та ін. – К.: Альтернативи, 2001. – 704 с.

Критерії оцінювання:

Конкурсний бал вступника для здобуття ступеня магістра оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Вступні випробування відбуваються у формі тестів. За кожну правильну відповідь тестового завдання (10 завдань) вступнику нараховується 10 балів.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника: 1 рівень (високий): 200-180 балів; 2 рівень (середній): 179-160 балів; 3 рівень (достатній): 159-140 балів; 4 рівень (низький): 139-100 балів.

1 рівень (високий): 200 – 180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179 – 160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159 – 140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139 – 100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

С. В. Федонюк

**Відповідальний секретар
приймальної комісії**

А. М. Слащук